

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 22-II. - (tel. 62-75)
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-c - tel. 2-30-39
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzetta št. 18.
CENA: posamezna številka L 25.— Naročnina:
mesečno L 100, letno L 1.200.— Za inozemstvo:
mesečno L 170, letno L 2.000.— Poštni čekovni
računi: Trst št. 11-7223, Gorica št. 9-18127

Leto VI. - Štev. 26

Trst - Gorica 27. junija 1952

Izhaja vsak petek

Preplah

Citanje krajevnih iredentističnih glasil od dne, ko je avstrijski zunanji minister Gruber najavil svoj obisk v Jugoslaviji, je res zabavna stvar, ki odkriva vso šepavo logiko in vetrnjaštvo nekaterih tržaških pisnov. Vendar se skozi vsa njihova različna stališča in izjave vleče kakor rdeča nit nekaj, čemu bi lahko rekli nesigurnost ali pa celo strah.

Pričnimo kar od kraja!

Cim je gospod Gruber najavil svoj obisk pri Titu, so takoj nevoljno zavržali, češ kaj ima sploh iskati v Beogradu! Izgleda, da so za trenutek sploh pozabili, da sta si Avstrija in Jugoslavija dve sosedni, ki imata veliko skupnih interesov, a tudi veliko spornih vprašanj, katera pač želita urediti. Nikjer pa ni zapisano, da vodi ta pot vaš preko Rima!

Toda na koncu koncev to ni bilo isto, zaradi česar se je del italijanske javnosti vznemirila. Strah, da ne bi pri tej razgovorih prišlo na dnevni red tudi tržaško vprašanje in da ne bi tako Avstrija kakor Jugoslavija upotavljala, da imata med ostalim tudi skupni interes, ohraniti Svobodno tržaško ozemlje, je bil tisti, ki je poglavitno vprašanje, kom priključitve našega mesta k Italiji kri v glavo. Vsaj v podzavesti namreč niso spregledali, da je glavni formalni razlog, da Sovjetska zveza zavlačuje sklenitev mirovne pogodbe z Avstrijo, prav tržaško vprašanje. In ta Avstrija bi se morda le znala naveličati neoprjetnega čakanja in bi se požvžigala na italijanske interese v Trstu, zaradi katerih mora v lastni hiši še vedno trpeti tako neprjetnega gosta, kakor so Sovjeti. Južnoslovjani pa bi tudi pridobila, če bi se z izpražitujto Avstrije nekoliko skrajšal tisti delež njenih meja, s katerim meji na konformistične države. Ne pozabimo, da bi v tem primeru sovjetske čete morale zapustiti tudi Madžarsko in Romunijo. To pa niso majhne stvari. Na tem bi se znala zainteresirati tudi kaka druga in večja sila kakor sta Jugoslavija in Avstrija. Kaj bi bilo, če bi se kaj takega zgodilo, in če bi prav navedeni dve državi s svojim postopkom izzvali tako izpremembo zahodnega zadržanja? Potem bi se vendar podrla vsa tista v Londonu postavljen nesrečna papirnata stoba! Doživela bi isto usodo kakor marčnja izjava...

Nikjer ni namreč rečeno, da so v tem smislu v teku koraki in postopki, toda tako stoji stvari in tem nihče ne more nič izpremeniti. Tudi grobarji samostojnosti našega mesta se tega dobro zavedajo in zato jih vznemirja najhjaša sapica.

Toda gospod Gruber je pameten možakar in pred svojim odhodom z Dunaja je izjavil, da tržaško vprašanje ni na dnevnem redu njegovih razgovorov z jugoslovanskimi državniki, ker je to jugoslovansko-italijansko vprašanje. Ta izjava je delovala kot pravi čudež. Prejšnjim sumničanjem je stidil val hvalnic, ki so preplavila vsa iredentistična trobila. »Tako je prav! Tako se dela! Dobro jim je povedala! Taki in še drugi vzklikli so neprikrito odmevali iz vrste ugodnikov in članok. Kar je bilo večeraj črno, je postalo belo; volk se je spremenil v jagnje.

Tako je potem ostalo vse, dokler gospod Gruber ni dospel v Beograd in dokler se v s sumom in bojaznjo napolnjenih glavah ni zopet pojavil strah, in zopet se je zila gnojnica!

Na avstrijsko politiko in predstavnike so bili vrženi očitki starega avstrijskanstva, izkopali so celo Rainerja, kateremu očitalo, da je v Küstenlandu delal za Avstrijo in ne za Hitlerja, ugotavljajo, da pri Avstrijcih še vedno niso zamrli stari spomini na Trst itd. Gruber se je namreč v tistem trenutku pravkar odpravil iz Beograda na Brionske otoke na razgovor s Titom. Domneva, da morda le plete nekaj pomembnega, je zopet izzvala potrebo po velikih besedah.

Tako je bil ubogi Gruber brez svoje krievde v dobrem tednu dukrat zmerjan in enkrat hvaljen. Kaj se je zgodilo potem, ko je na Brionih spet poudaril, da je tržaško vprašanje italijansko-jugoslovanska stvar, na kateri Avstrija ni direktno interesirana, a želi, da bi bilo urejeno, ter je to besedico idirektno še podčrtal, to pa vidite prav te dni v italijanskih listih.

Naši prizadeti italijanski somišljeniki so tudi v obravnavanju teh najnovejših stikov med Avstrijo in Jugoslavijo ostali zvesti svoji tradiciji: vse gledajo le skozi lastna

Prva seja tržaškega mestnega sveta

Iredentisti so spet začeli z gaženjem slovenskih narodnostnih in jezikovnih pravic - Odločen nastop zaslopnika Slovenske narodne liste, dr. Josipa Agneletta, v obrambo slovenskih pravic

Začetek poslovanja novega tržaškega občinskega sveta ne obeta nič dobrega. Vajeni smo strupenih izlivov tukajšnjega novofašističnega iredentizma, vendar nismo pričakovali tolikšnega izbruha narodnostnega besa in plemenskega sovraštva proti nam Slovincem!

Seja, ki je bila 25. junija zvečer, je potekala v napetem ozračju že od vsega začetka.

Komunistična svetovalka Marina Bernetič je takoj zahtevala, naj prizna občinski svet slovenskim svetovalcem pravico, da se na njegovih zasedanjih poslužujejo svojega materinega jezika. Zato je v imenu svoje skupine predložila zahtevo, naj ZVU preklicé veljavnost Ukaza 183, ki te slovenske pravice v tržaški in miljski občini ne priznava. Poleg tega je predlagala, naj imenuje občinski svet slovenskega tolmača in stenografa, ki naj bi tolmačil oziroma beležil izjave slovenskih svetovalcev.

Nato je dobil besedo zastopnik Slovenske narodne liste, dr. Josip Agneletto, ki je spregovoril v slovensščini:

»Kot zastopnik demokratičnih Slovincov v tržaškem mestnem svetu smatram za svojo dolžnost, da najstrože obsodim štrupa polno gonjo gotovih italijanskih šovinistov in iredentističnega časopisja tega Ozemlja, ki širi sovraštvo in mržnjo med italijanskim prebivalstvom proti slovenskemu narodu in njegovemu jeziku.«

Zaradi hrupa, ki je nastal v klopih večine in ker mu je predsednik vzel besedo, dr. J. Agneletto ni mogel nadaljevati govora v slovensščini. Izjavil je nato v italijansčini:

»Najodločneje protestiram proti nasilju večine, ki mi je prepredila govoriti v slovenskem jeziku, ki je jezik slovenskih volivcev, kateri so me poslali v ta mestni svet. Upognem se sili, toda zahtevam, da se ta moj protest vnese v zapisnik današnje seje. Prav ona večina, ki je med volilno borbo občutila potrebo, da se posluži slovensčine pri radijski volilni propagandi, namejnjeni slovenskim volivcem, ki naj bi volili za italijanske stranke, danes v mestnem svetu ne dovoli Slovincem, da bi govorili v slovensščini!«

Nato je prišlo do debate o Slovincih in njihovem jeziku. Vidali je podprl predlog Bernetičeve o potrebi slovenskega tolmača in stenografa. Republikanec Furlani, liberalce Colotti, socialist Paladini, socialistinja Gruber-Benko in nenajevski socialist Tainer so vsi nastopili proti slovenskim jezikovnim pravicam. Furlani je celo izjavil, da se 47-milijonski italijanski narod ne boji 1 in pol milijona Slovincov. Dodal je, da so Italijani na tem Ozemlju v nevarnosti, zaradi česar se morajo boriti za vsak glas. Obljubil pa je, da bomo ušli v Italijo spet v Trst...

Švica in naš turizem

Italijani se zavedajo, da ne morejo zagotoviti Trstu one bodočnosti na morju, ki mu kot edini izhodišni luki za Srednjo Evropo pripada.

Prav zaradi tega kvasio gospodarske modrosti o krepitvi tržaške življenjske sile s pomočjo dviga in industrijske dejavnosti in turističnega prometa na Tržaškem.

O njihovi industrijski dejavnosti smo že večkrat govorili. Zato si sedaj oglejmo samo nekaj strani

očala in merijo po trenutni koristi. Toda kako so njihovi pogledi kratkovidni in kako se sami zavedajo, da stoje na šepavih nogah, nam pa najbolje kaže prav ta neorientiranost in zmeda, ki so jo pokazali ob priliki Gruberjevega obiska v Beogradu.

Nam mora biti to le nov dokaz, kako je naša pot ohranitev samostojnega Svobodnega ozemlja pravilna, neizogibna in kako bo njena železna logika končno premagala tudi tiste, ki se je posebno danes, vključ vseh londonskih konferencij in raznim izjavam, boje, še bolj kakor pa prej.

Dr. J. Agneletto je takoj odgovoril na Furlanijeve nesramnosti. Pribil je, da je Furlanijeva izjava najbolj očiten dokaz, da hoče 47-milijonski italijanski narod, ki li-ma razloga, da bi se bal Slovincov, za vsako ceno zatreti Slovence in njihov jezik na Tržaškem. »Mi imamo dovolj obljub in jim ne verujemo več! Fašizem je s svojimi zakoni prepovedal slovenski jezik in Vi, ki hočete biti demokrati, danes te zakone odpravljate in va njihovi podlagi Slovence zatirate proti vsem načelom demokracije!«

Nato je dr. J. Agneletto prečital naslednjo resolucijo:

RESOLUCIJA obč. sveta SNL dr. Agneletta

»Kot predstavnik demokratičnih Slovincov v tržaškem občinskem svetu smatram za svojo dolžnost, da javno obsodim zločinski in zastrupljivo delo določenih italijanskih šovinističnih krogov in iredentističnega tiska tega Ozemlja ob podpori časopisja italijanske republike.«

Ta tisk neti — zlasti v zadnjih dveh letih — med italijanskim prebivalstvom narodno nestrpnost in sovraštvo do slovenskega, posebno slovenskega domačega prebivalstva in njegovega jezika, zjoži zato, ker Slovinci nečemo odpašti od svojega naroda in ker hočemo ostati Slovenci, kot vi hočete ostati Italijani. To sovraštvo umejno pospešujejo tudi v javnih, državnih in občinskih uradih, v katerih je dejansko onemogočeno zaposlitev državljanov slovenske narodnosti zaradi narodne in naravnost plemenske diskriminacije.

Ne dela nobene časti italijanskemu narodu krik, ki ga je krajevni šovinistični tisk dvignil proti slovenskemu napisu na dvojezični spominski plošči v počastitev spomina padlih članov civilne policije, med katerimi so tudi žrtve slovenske narodnosti.

S tem da dobijo Slovinci pravico do kulturnega, narodnega in družabnega razvoja, ki pritiče omikanemu narodu na narodnostno mešanem ozemlju, kot je Trst, se ne odvzema Italijanom nobena njihova pravica.

»Odrekanje Slovincem pravice, da svobodno uporabljajo svoj jezik in da branijo svojo narodnost pred sistematično in premišljeno italijanizacijo, pomeni kršitev določb Organizacije združenih narodov proti rodumu, ki so jih sprejele vse omikane države na svetu.«

Pozivam zato občinski svet in vse Italijane dobre volje, naj prenehajo z gonjo sovraštva in diskriminacije proti slovenskemu, posebno slovenskemu prebivalstvu in njegovemu jeziku, kajti narodnostno sovraštvo je le plod največje sebičnosti, zavisti, strahu in manjvrednostnega čuta, ki pri Italijanih tega ozemlja ne bi smeli obstojati.

Zaradi tega predlagam, naj občinski svet sprejme naslednjo

RESOLUCIJO:

Tržaški občinski svet obsoja propagando sovraštva in plemenske diskriminacije, ki se že nekaj časa izvaja na tem Ozemlju, in vabi italijansko in slovensko prebivalstvo, naj sodelujeta v miru, strpnosti in medsebojnem spoštovanju v korist pomiritev duhov in zbilžanja med italijanskim in jugoslovanskimi narodi.«
V Trstu dne 25. junija 1952.

Nov hrup je nastal v dvorani, ko je začel govoriti v slovensščini zastopnik Slovnsko - italijanske ljudske fronte, dr. Josip Dekleva, ki je zato moral svoj govor nadaljevati v italijansčini. Dr. J. Dekleva je protestiral proti gaženju slovenskih narodnostnih in jezikovnih pravic ter v bistvu podprl glede tega prejšnje izjave dr. J. Agneletta.

Prijavil se je potem k besedi do-

mokršan Gregoretti, ki je predlagal, naj preide občinski svet na dnevni red brez razpravljanja in glasovanja o zahtevi slovenskih svetovalcev po priznanju slovensčine kot razpravnega jezika, češ da je ZVU z znanim Ukazom 183 priznal značaj uradnega jezika samo italijansčini.

Primerno mu je odgovoril svetovalec Fronte neodvisnosti, Giampiccoli, ki se je med drugim pridružil uvodoma omenjenemu predlogu Marine Bernetič.

Pri glasovanju o Gregorettijevem predlogu je glasovalo proti sedem independentističnih svetovalcev in

nim zakonom, o katerih se je zdelo, da so v demokratični vladavini izginili, kakor je bilo recimo glasovanje po censusu itd. Zato zahteva od ZVU obnovitev volilnega zakona s proporcionalnim dodeljevanjem mandatov ter uveljavljanje omejitev, ki jih določa mirovna pogodba z Italijo glede podeljevanja volilne pravice (rezolucija 10. junija 1940).«

Za dr. K. Beliharjem je vložil dr. Josip Agneletto novo izjavo prav tako v imenu vseh independentistov, toda brez Slovansko-italijanske ljudske fronte.

»To izjavo so podpisali občinski svetovalci Fronte za neodvisnost, Tržaškega bloka ter Slovenske demokratske zveze, Slovenske krščanske socialne zveze in Skupine neodvisnih Slovincov (Slovenska narodna lista) na prvi seji novoizvoljenega tržaškega občinskega sveta dne 25. junija 1952.

V trenutku ko italijanska vlada in iredentistični krogi v Trstu napenjajo vse sile, da bi odpravili STO, kot predstavnik tržaških independentističnih strank

UGOTAVLJAMO,

da je kljub krivičnemu volilnemu zakonu, ki je v nasprotju ne samo z določbami mirovne pogodbe z Italijo, marveč tudi z najnosovnejšimi demokratskimi načeli, in kljub vključitvi v volilne sezname tisočev oseb, ki niso imele pogojev za volilno pravico, celo takih, ki že mnogo let niso več stalno bivali v Trstu in ki so pridobile stalno bivališče v drugih državah in občinah,

na samem angloamerškem področju je bilo oddanih za ohranitev in udeležitve STO-ja 77.529 glasov proti 69.136 glasovom iz leta 1949.

Ce bi tem 77.529 glasovom za STO, oddanih na angloamerškem področju, dodali še glasove v korist STO-ja prebivalstva področja B, lahko rečemo, da bi danes bila absolutna večina prebivalstva STO-ja za spoštovanje mirovne pogodbe z Italijo.

SPOROCAMO

svetovni javnosti, da je število tržaškega prebivalstva, ki je proti izročitvi STO-ja Italiji, v stalnem porastu, kljub sklepom Londonske konference ter ustrahovanju in pritisku rimske vlade in krajevnih iredentističnih oblastev.

ZAVEDAJOČ SE,

da je ustanovitev STO-ja posledica kompromisa med velikimi silami, in da je vse Svobodno tržaško ozemlje zgodovinsko, zemljepisno in gospodarsko povezano s svojim ljudjem.

PREDLAGAMO IN ZAHTEVAMO

kot predstavniki uvodoma navedenih političnih independentističnih strank,

v interesu mirnega in koristnega sožitja prebivalcev slovenske in italijanske narodnosti, ki tu živijo že preko tisoč let,

v interesu kulturnega, gospodarskega in družabnega napredka tega prebivalstva,

v interesu narodov in držav Srednje Evrope, ki nujno potrebujejo izhodišče na morje, in končno v interesu miru na tem skrajno občutljivem predelu Evrope, ki mu Trst pripada,

naj Združeni narodi, zlasti pa države podpisnice mirovne pogodbe z Italijo, in Varnostni svet Organizacije združenih narodov spoštujejo mirovno pogodbo in v celoti izvedejo določbe, ki zadevajo Svobodno tržaško ozemlje.«

V Trstu dne 25. junija 1952.

Zastopnik SILF, dr. J. Dekleva, je nato dejal, da se pridružuje gornji izjavi z dodatkom sledeče izjave:

»Slovansko - Italijanska ljudska fronta je za resnično ustvaritev Svobodnega tržaškega ozemlja v smislu in okviru mirovne pogodbe z Italijo s potrebnimi jamstvi, ki temu Ozemlju zagotovijo enakost in neodvisnost.«

Nato je dr. J. Dekleva prečital še posebno izjavo o sklepih londonske konference.

»Podpisani občinski svetovalci, zastopniki Fronte za neodvisnost, Slo-

vansko-italijanske ljudske fronte, Tržaškega bloka in Slovenske narodne liste v tržaškem občinskem svetu, upoštevajoč sklepe Londonske konference, po katerih naj bi bil 15. julij t. l. skrajni rok za izvedbo sporazumov, sprejetih na omenjeni konferenci,

UGOTAVLJAMO,

1) da so sklepi Londonske konference (ki so bili dosegjeni na utemeljen način na podlagi neutemeljenih ali pretiranih vesti ter s pritiskom in posegom rimske vlade iz volilnih špekulativnih namenov) v nasprotju s koristimi in stremljenju tržaškega prebivalstva;

2) da so podatki upravnih volitev z dne 25. maja t. l. odvzeli vsako diplomatsko, politično in moralno utemeljenost sklepom Londonske konference;

3) da je s svojim glasom z dne 25. maja t. l. prebivalstvo tega področja, ki se je dolgo vrsto let borilo za svojo osvoboditev, potrdilo svojo voljo, da hoče živeti svobodno in samostojno, in hkratu odklonilo načrt, po katerem naj bi področje A STO-ja izročili funkcionarjem italijanske republike; in

4) da bi izvršitev Londonskih sklepov kršila duh in besedilo mirovne pogodbe z Italijo, ki ne dovoljuje italijanski državi nobene pravice na tem področju.

Upoštevajoč vse to, podpisani občinski svetovalci

ZAHTEVAMO,

1) da se odloži izvršitev sklepov Londonske konference;

2) da se spet preteje v duhu mirovne pogodbe z Italijo gospodarski in finančni sporazumi, sklenjeni med Zavezniško vojaško upravo in italijansko vlado dne 9. marca oziroma 18. aprila 1948, in naslednji, s čimer bi odstranili politično in finančno poseganje italijanske vlade v javno življenje tega področja, in

3) da se namesto tega poveri uprava angloamerškega področja STO-ja predstavnikom krajevnih slovenskih in italijanskih političnih strank, ki so bile doslej izključene od upravljanja tega področja.«

V Trstu dne 25. junija 1952.

Pri glasovanju za izvolitev župana je bil s 39 glasovi spet izvoljen demokršan inž. G. Bartoli. V občinski odbor so pa bili izvoljeni prav tako samo z 39 glasovi od skupnih 60: ing. Raimondo Vistin (DC), dr. Doro Rinaldini (DC), dr. Paolo Venier (DC), prof. Giuseppe Dulci (PSVG), prof. Edoardo Cumbat (PSV), dr. Piero Bonetti (PSVG), odv. Bruno Forti (PLI), medtem ko je bil prof. Narciso Sciolis (DC) izvoljen z 38 glasovi. Za namestnike so bili izvoljeni: prof. Vittorio Furlani (PRI), prof. Cesare Zacchi (DC) in Giusto Carra (DC).

V nastopnem govoru je novi župan razvil svoj delovni načrt, ki pa je bil en sam izliv iredentističnega šovinističnega razpoloženja.

Protest Sovjetov glede STO

Sovjetska zveza je dne 24. junija protestirala pri britanski in ameriški vladi zaradi zadnjih londonskih sklepov o Trstu v zvezi s pritegnitvijo italijanskih funkcionarjev k civilni upravi področja A Svobodnega tržaškega ozemlja.

Palutan prefekt v Italiji?

Italijanska vlada je baje ponudila tržaškemu področnemu predsedniku dr. Ginu Palutano mesto prefekta v Latini pri Rimu.

Istočasno sporočajo, da je dose-danji načelnik italijanskega gospodarskega opoštanstva v Trstu, prof. Renzo di Carrobo, odpoklican in imenovan za veleposlanika v San Salvadorju.

Britanska mornarica v Trstu

Od petka 27. junija do 17. julija 1952 bodo na obisku v Trstu edinec britanskega sredozemskega brodogoja.

V petek, dne 27. junija, dospe pet ladij, v nedeljo 29. t. m. pa volna ladja Surprise, na kateri vihra zastava urhovnega poveljnika sredozemskega brodogoja admiralja grofa Mountbatten of Burma.

V E S T I z G O R I Š K E G A

Resnica v oči bode!

V petek zvečer 20. t. m. je goriški občinski svet nadaljeval svojo sejo na goriškem gradu in pregledal ter sprejel prvi del proračuna za tekoče leto 1952, to je dohodke.

Tudi na tej seji je prišlo do pretrganja, ker so vsi večinoma italijanski svetovalci divjali proti našemu svetovalcu g. Bratužu in mu vzeli besedo, da ni mogel nadaljevati svojih izjavljanj. So pač zgrajeni demokrati, vrh tega pa se imenujejo kristjane itd....

Proti g. Bratužu so slabo razpoloženi, ker govori vedno resnico in stvarno kritizira pristransko ter nepravilno upravljanje občine in diskriminacijsko ravnanje do slovenskega prebivalstva občine! Resnica seveda v oči bode! Zato tudi skušajo omalovaževati nastop in zahteve g. Bratuža ter zlohotno trdijo, da je v Standrežu nekdo rekel županu, da ga g. Bratuž ne zastopa. To je sicer mogoče, ker se povsod najdejo priliznjenci, ki gledajo bolj na svojo korist kot pa na splošno. Sicer pa je na drugi strani res, da bi lahko g. Bratuž navedel sto in sto občanarjev, ki so prav tako pripravljivi in izjavili, da jih župan Bernardis in njegovi pomočniki ne zastopajo!...

Kar se pa kritike tiče, naj omenimo, da je pred kratkim sam italijanski svetovalec Vodice (bivši Vodicer) javno napisal, da potroši občinski odbor za vzdrževanje mestnih vrtoč 12 milijonov lir na leto in niti vinarja za goriško obrtništvo! Vodiceju so tedaj očitali le to: naj ne pere umazanih cunj v javnosti in naj raje iznese tako kritiko tiho in skrito v občinskem odboru. Lep način demokratičnosti!

Da bi bilo preziranje g. Bratuža še bolj očitno, se župan in člani odbora bolj očitno približujejo frontaskemu svetovalcu Pavlinu, ki v svoji navivnosti izgleda, da igre niti ne razume. To pa zato, ker se jim edini g. Bratuž upa vselej zoperstaviti v njihovem diskri-

Seznam davkoplačevalcev

V prostorih občinskega davčnega urada v Gorici, ul. Crispi 3, so izstavljeni do 28. t. m. seznam plačevalcev družinskega davka. Vsakdo si jih lahko prosto ogleda zaradi morebitnega ugovora!

Zaključne ocene na slovenskih srednjih šolah

Na GIMNAZIJI-LICEJU so izdelali

IV. razr. gimn.: Beltram Lilijana, BRATINA LEA (odličnjakinja), Colja Josip, Paulin Kazimira, Rijavec Marija, Stigari Boris.

Dijaki V. razr. gimn. polagajo sedaj sprejemni izpit v I. razr. liceja; izid tega izpita bo objavljen v prihodnji številki.

I. razr. liceja: Blažič Oskar, Bratuž Andrej, Bregant Dimitrij, Eracco Franko.

II. razr. liceja: Bregant Marjan, Cupin Konstantin.

Dijaki III. razr. liceja bodo v prvi polovici julija polagali maturo; izid bo objavljen po končanem izpitu.

Na UCITELJISCU so izdelali

I. razr.: Bednarik Amalija, Delpin Gabrielja, Logar Alojzija, Petroni Lavra, Polh Majda, Rojce Vanda, Strukelj Franka.

II. razr.: Boneta Ivanka, Cailigaris Antonija, FERLETI C MARJA (odličnjakinja), Grauner Elda, Makuc Herminija, Mozetič Milena, Petecan Majda, Hvala Marija, Tomsič Vanda, Vižintin Ana.

III. razr.: Bednarik Teodora, Benedetti Filibert, Gomišček Marija, Jalen Majda, Jelen Jožef, Lakovič Vekoslava, Novi Lucija, Visintin Ana, Voneča Sonja.

Dijaki IV. razr. bodo v prvi polovici julija polagali maturo; izid bo objavljen po končanem izpitu.

Na NIZJI SREDNJI SOLI so izdelali

I. razr.: Cernic Dušan, CERNO VILJEM (odličnjak), Culetto Julijan, Komel Franko, Leban Sergij, Muženič Fidelij, Paulin Ivan, Sircica Franko, Sussi Emidij, Tul Idle, Visintin Emil, Berlot Silva, Ferletič Flavija, Frandolič Adorina, Gravner Ida, Marusič Elda, Paolletič Zlatka, Saksida Lejla, Suligoj Tatjana, Tommasi Marija, Mihaela.

II. razr.: Banti Danilo, BEDNARIK JOSKO (odličnjak), Brauč Renat, Bregant Marko, Bregant Anton, Cotič Virgil, Culetto Marjan, Erzetič Kornelij, Jarc Jo-

minacijskem ravnanju proti Slovincem!

Na petkovi seji je pozno, vendar ne prepozno, potegnil z g. Bratužem tudi kominformistični svetovalec Batti in grajal občinski odbor, ker prezira potrebe slovenskih občanarjev.

Znani prof. Diglanantonio pa je spet zapel slavo sebi in svojim kolegom, ugotovivši veliko zaslugo za požrtvovalno delo občinskega sveta v korist in blagor slovenskih občanarjev!... Vsi njegovi so mu seveda ploskali. Njegovo protislovenstvo in razdor med Slovenci in Italijani, ki ga stalno seje, pa ostanejo tu živa priča in dokaz slabega upravljanja občine! To, da mi nekaj vemo, ugotavljajo tudi Italijani!

Ridgwayeva premišljevanja

V teh dneh, ko je novi poveljnik atlantske vojske, general Ridgway, obiskal severno Italijo in prišel na obisk tudi v Gorico, so mu nekateri — tako pripovedujejo poročila iz goriškega Korna — goreči slovenozrci v Gorici pripovedovali tudi o nezaljubljenem omalovaževanju italijanske vojske s strani dr. Agnelletta.

Baje je bil general Ridgway poučen o znameniti proračunski seji goriškega mestnega sveta na gradu in je gorečega pritoževalca zavrnil. Pri tem je baje razvijal general Ridgway naslednje misli, ki jih je nabral po obisku v Italiji: Ne glede na legendarno junaštvo italijanske armade — tako pravi kornsko poročilo — je treba upoštevati, da je v Italiji približno 40 odstotkov volivcev glasovalo za komunistično partijo. Togliatti pa je že večkrat v imenu partije izjavil, da se italijanski komunisti ne bodo borili proti sovjetskemu napadalu. Potemtakem je prav, da iz strategičnega načrta atlantske vojske črtamo 40 odstotkov vojakov, ki jih bo dobavila Italija. Neofašisti so pri zadnjih volitvah v Italiji dobili okrog 18 odstotkov glasov, in ti fašisti so v govoru in tisku dokazali, da je njihovo mnenje o zaveznikih ostalo prav takšno, kakršne-

žef, Makuc Mirko, Stiglič Lionello-Savo, Stigari Branko, Tomasino Roman; Brumat Irene, BUDIHA ANA ANAMARIJA (odličnjakinja), Canciani Savina, Grudina Ivanka, Lavrenčič Ada, Lavrenčič Marija, Lavrenčič Milena, Lupušček Ana, Lutman Eda, Pacorini Marija, Peric Jožica, Rijavec Marija, Sobani Stefanija.

Dijaki III. razr. polagajo sedaj nižji tečajni izpit; izid tega izpita bo objavljen v prihodnji številki.

Na STROKOVNI SOLI so izdelali

I. razr.: Beltram Lucijan, Bensa Jožef, Devetta Miroslov, Dornik Klavdij, Durčič Božidar, Florenčin Ivan, Frandolič Jožef, Grendene Albert, Humar Marij, Jarc Marij, Klavčič Leopold, Kodermaz Rikard, Pellegriani Roman, Peteani Marcel, Pipan Jožef, Skarabot Dario, Tabaj Edvard, Tomažič Stanislav, Tomsič Venceslav, Vižintin Zlatko, Zorn Adolf, Zuri Amedej; Batistič Cirila, Braini Helena, Braini Malvina, Brisco Vojka, Castellani Pavel, Cebokl Italio, Cernetič Valentina, Cernigoi Klavdija, Valento Bruno, Del Medico Bruno, Ferligoi Marij, Gulini Venceslav, Petecan Marija, Pivec Silvana, Princi Zofija, Pusnar Karla, Rutar Feručij, Specogna Humbert, Tomsič Marija, Tureo Marija, Vizutti, Anamarija, Žižmond Lilijana, Sussi Angela.

II. razr.: Ambrosi Ivan, Belé Franko, Belligoi Ermete, Calvetto Ivan, Cernic Ciril, Devetak Ernest, Ferligoi Bruno, Frandolič Arnold, Gergolet Ivan, Klanjšček Venceslav, Lavrenčič Karel, Ovidoni Lucijan, Rožič David, Tomsič Zdravko, Zavadlav Stanislav; Bassa Nada, Boschlin Ana, Carrara Nada, Cernigoi Germana, Cescutti Lucijana, Fajt Marcela, Grill Grizelda, Jereb Sonja, Makuz Natalija, Marinič Pija, Maurič Vilma, Pelko Stefanija, Pule Antonija, Sinico Adalgisa, Terčič Hadrijana, Tommasi Ivana, Vidi Lidija, Zimic Doroteja.

Dijaki III. razr. polagajo sedaj zaključni izpit; izid tega izpita bo objavljen v prihodnji številki.

V ZADEVI OPCIJE

V zadevi opcij za ohranitev italijanskega državljanstva so zaradi zadržanja odgovornih oblastev našli ljudje zelo vznemirjeni, ker jih nekateri uradniki strašijo, češ da Slovincem Italija ne bo priznala opcije in torej niti italijanskega državljanstva.

V zvezi s tem ponovno zatrjujemo, da je bilo med Italijo in Jugoslavijo sklenjeno 23. decembra 1950, da reši Jugoslavija vse opcijske izjave ugodno. To je Jugoslavija tudi storila in drugače niti mogla ni, ker so Slovenci tudi Italijansko govoreči.

Na drugi strani pa ima samo Jugoslavija pravico odločiti o tem, če opcije sprejme ali ne. Ker pa sta se obe vladi sporazumeli za to, da se opcije v celoti sprejmejo in ugodno rešijo, ne more Italija eno-

stransko kršiti tega dogovora. Morala pa bo Italija vendarle skušala osporovati pravico do optiranja in do italijanskega državljanstva kakemu posameznemu Slovincu, ne pa vsem skupaj. Ti posamezniki bodo morali nastopiti sodnim putem, da pridejo do svojih pravic. Sicer pa verjamemo, da nastopi v tem primeru Jugoslavija sama.

Ker je namreč Jugoslavija z ugodno rešitvijo opcij priznala, da prizadeti niso njeni državljani, ker so italijanski, ali naj sedaj Italija povzroči, da postanejo nekateri posamezniki osebe brez državljanstva, to je apolidi?

V videmski pokrajini, in sicer v Beneški Sloveniji, že več mesecev vodijo oblastva nesramno gonjo proti slovenskim beguncem. Orožniki jih namreč silijo, naj se vpišejo kot tuji, to je jugoslovanski državljani, čeprav so na videmski prefekturi že dekreti o ugodni rešitvi njihovih opcijskih izjav. Vsem prizadetim javljamo, da je tako postopanje protizakonito!

DOBERDOB

V Doberdolu je bila v nedeljo 22. junija seja občinskega sveta, na kateri je župan sporočil, da je Središče za delo podaljšano še za 104 dni. Župan je javil, da je prosil, naj se podaljša njegovo delovanje še za šest mesecev, in upa, da bo prošnja ugodno rešena.

IZ SLOVENIJE

RAZNE OBSODBE

Zaradi ponarejanja paprike je bil kmet Sime Vidakovič obsojen v Ljubljani na eno leto in šest mesecev zapora.

Elektromonter Peter Savi, ki je kradel in prodajal električni material, je dobil dve leti zapora; njegov prijatelj Jamnik, ki je ukradel za preko 60.000 din raznega električnega materiala na račun Sava, je bil obsojen na 18 mesecev.

Delavec Anton Čuden iz Notranjih Goric je bil obsojen na eno leto zapora, ker je smrtjo ranil »nevarnega prepečaka« Janeza Viharja, katerega je pri nekem pretepu hotel razorožiti.

Pred okrožnim sodiščem v Ljubljani so bili obsojeni v začetku junija Draškovič Anton in Jakop Isepp, ki sta ponarejala kmečke bono za 40.000 din vrednosti. Prvi je dobil 6 let in 6 mesecev, drugi pa 11 mesecev strogega zapora.

Draškovič je bil tudi zapleten v ponarejanje blokov za menze skupno z Janezom Rezonjo in Martinom Cesarjem in v ponarejanje 5 železniških objav za vožnjo s 75 odst. popustom.

Vsi so visokošolci raznih fakultet. Obsojeni so bili razen omenjenih dveh na kazen od 6 do 18 mesecev strogega zapora.

Okrajno sodišče v Tolminu je obsojilo Ivanko Podgornik in Marjoto Ogrič iz Zg. Tribuše na 5 mesecev zapora, plačilo sodnih stroškov in odškodnino lovski družbi v Zg. Tribuši, ker sta 16. februarja — ko so bili na Tolminskem znani snežni viharji — ob potoku Jalenk s koli pobili srno.

LJUBLJANA

V mestu so preimenovali dvajset ulic in trgov.

Med najznačilnejšimi spremembami so: Kongresni trg je postal Trg revolucije; Ciril-Metodova ulica Ulica talcev; Francišanska ulica Nazorjeva ulica in Nunska ulica Veselova ulica.

TIHOTAPSTVO V JUGOSLAVIJI

Na Hrvaškem so zadnje čase odkrili močno tihotapsko družbo, ki je v manj kot enem letu vtihotapila v Jugoslavijo iz Nemčije, Avstrije, Italije in Trsta raznega blaga v vrednosti več kot sto milijonov dolarjev. Povečini gre za žepne ure, nalivna peresa, najlon nogavice, radioaparate in podobno blago, ki primanjkuje na jugoslovanskem trgu. To blago so prodajali za zlato, dolarje, diamante in druge vrednosti. Trije glavni tihotapci so Mate Madunič, Ivan Udiljak in Stjepan Sertič.

PRORACUNI

Zadnje čase so skoro vsi novoustanovljeni občinski odbori že obravnavali svoje proračune za tekoče leto.

Zanimivo je, da predvidevajo povsod prav tolikšne dohodke kot izdatke, tako da bo vsaka občina

sama krila svoje stroške. Za mestno občino Ljubljano je predvidenih nad 880 milijonov dinarjev dohodkov in prav toliko izdatkov. Proračun okrajnega ljudskega odbora v Novi Gorici pa znaša okrog 255 milijonov din. Posebno visoki izdatki so predvideni za pospeševanje gradnje Nove Gorice, za šolstvo in zdravstvo.

Občinski ljudski odbor Dutovlje je odobril proračun za 2 milijona 140 tisoč din dohodkov in izdatkov. Preko en milijon dve sto tisoč din znašajo stroški za državno upravo. Dohodke bodo črpali iz sedeščih virov: kmečki davki 1.716.000 din (39 odst.); obrtniški davek 189.000 din; ostali poklicni 12.000 din; zastali davki in davki na dediščine in darila 120.000 din.

NOVACENJE

Odslej bodo v Jugoslaviji mladeniči hodili na nabor ne več z 20, ampak z 19. letom.

TRUBARJEV SPOMENIK

V nedeljo 8. junija so v Rašici pri Velikih Laščah na Dolenjskem odkrili spomenik Primožu Trubarju. Svečanosti se je udeležil prosvetni minister Slovenije Boris Zihertl.

VEC IZOBRAZBE

Pri sprejemanju učencev v obrtne šole bodo letoš zahtevali več izobrazbe. Razen par najpreprostejših poklicev, kot n. pr. dimnikarji, za katere zadostuje ljudska šola, bodo za vse druge poklice zahtevali šest razredov osnovne šole ali celo malo maturo.

Po novih predpisih slovenske vlade bodo morali biti zaposleni v vseh gostinskih in turističnih podjetjih samo strokovno usposobljeni kadri. Ravnateljstvo srednje šole za gostinstvo in turizem v Ljubljani posreduje podjetjem kvalificirane uslužbenke za upravná dela in delavce za tehnična dela v gostinstvu, kot so natakarji in kuharji.

PREKLICI KRSTOV

Slovenski časopisi v domovini stalno prinašajo preklice krstov s strani očetov novorojenčkov oziroma dojenčkov in tudi že bolj odraslih otrok.

Ker vedno čitamo, da so vera ter vsi verski obredi in zakramenti v »socialističnem« Jugoslaviji svobodni in nekaj čisto zasebnega, se nam čudno zdi, zakaj se zadnje čase ti preklicli tako sumljivo množijo, in zakaj so vsi državni in zadržni uslužbeni postavljeni pred alternativno ali iz službe ali pa iz Cerkve!

NOVA GORICA

V tovarni pohištva v Solkanu, v anhovski cementarni in elektrarni Doblar so si uslužbenici zagotovili zelo visoke tarife plače. Ker je bilo razmerje med plačami delavcev in uslužbenecv preveliko, so se delavci pritožili.

Razni delavski kolektivi v Novi

„Incident“ ob prihodu g. Ridgwaya

No, odkar se je Italija priključila Atlantskemu paktu, se vsi, ki smo deležni italijanskega raja, počutimo več ali manj »atlantičci«.

Z globokim občutkom in zadoščanjem si lahko trkamo na prsa in vzključujemo: »Siamo „atlantičci“ anche noi!« Vse je postalo »atlantičci«. Naša politika je »atlantičci«; naši smotri in nameni so »atlantičci« in »atlantičci« so naše zahteve, posebno ko gre za »atlantičci« STO. Naš »piccolo ma eroico esercito« je »atlantičci«. »Atlantičci« so naši vojaki. Vsi se ponášamo, da smo »atlantičci«. Vse to »atlantičci« razpoloženje se je še posebno razbohotilo te dni ob obisku generala Ridgwaya.

Le škoda, da so ti »atlantičci« vetrovi bili samo simbolični, medtem ko je v resnici pritiskala in dušila prava afriška soparica, tako da so se marsikateremu majhnemu »atlantičci« celo možgani izpuhteli. Zgodilo se je to še prav posebno onemu častniku »atlantičci« »Giornale di Trieste, ki je v svojem članku »L'incontro del nuovo comandante con i diecimila soldati atlantičci« usmeril svoj »atlantičci« kanon, ne na oddaljeno »Sovjetijo, temveč na bližnjo, polatlantsko Jugoslavijo.

Ridgway se je prav gotovo ustrašil in presenetil, ko mu je neki »atlantičci« general orisal krivdne »atlantičci« meje in rekel: »I nostri avversari sono sui monti, noi siamo in pianura.« (Menda je mislil »in paura«!) Omenjeni častni-

kar pravi, da Ridgway na to ni odgovoril. A nekateri hudobneži trdijo, da je Ridgway osuplo vprašal: »Kaj? Avversari atlantičci? Tako blizu? Tega pa res nisem vedel!«

Pa poslušajmo še nekaj strelcev tega res »atlantičci« kalibra: Ridgway je baje rekel, da mu je inspekcija deset tisočerič vojakov, ki jo je bil izvršil, napravila največji vtis in da so italijanski vojaki med najboljšimi na svetu.

To so »atlantičci« resnice, ki jih svet še ni slišal!

Vročina je bila tisti popoldan res huda in zato ne smemo zameriti, da je naš »atlantičci« častnik opazil in zabeležil čuden oziroma edini »incident«, ki se je zgodil ob priliki tako visokega obiska.

Zgodilo se je ob cesti pri Mirnu. Ko so šli mimo avtomobil generala Ridgwaya in drugih »atlantičci« junakov, je neki granicar na drugi strani meje vsem skupaj »spektakularno« obrnil hrbet! General Ridgway tega ni opazil. Hvala Bogu, ker njemu to dejanje gotovo ni bilo namenjeno. Opazili so pa vsi drugi »atlantičci« in seveda tudi — razumeli.

Mnenje častnika je, da se je v tistem usodnem trenutku izkazala ogromna razlika med to in onostransko kulturo!

»Roba da matti!«

Toča

Pretekli teden je zlasti po goriških Brdih razsajala nevihta s točo. Najbolj prizadeti kraji so v okolici Dolenc, kjer znaša škoda po neuradnih podatkih okoli 9 milijonov lir. Največ škode je na vinogradih in žitu. Tudi v Sovodnjah ob Soči je toča napravila kmetom veliko škodo.

Proces v Vidmu

V četrtek 19. t. m. je prišlo v Vidmu pred sodiščem do poravnave v zasebni tožbi župnika g. Kračine iz St. Lenarta proti urednikoma od Corriere della Sera in od Messaggero Veneto zaradi žalitve.

V zadevi bomo obširneje poročali v prihodnji.

Družinske doklade

S tem tednom so povišali družinske doklade, ki bodo sedaj znašale 153 lir dnevno za otroke, 100 za ženo in 55 za starše.

Novo odredbe o pokojninah za delavce

Po novem pokojninskem zakonu tega leta št. 218 so odpravljene vse doklade in dopolnila in se določa višino nove pokojnine s tem, da se 45-krat pomnoži osnovna pokojnina, ki izvira iz plačanih prispevkov.

Z novim zakonom je zajamčena najnižja pokojnina v višini 42 oziroma 60 tisoč na leto, kar je odvisno od starosti upokojenca.

Upokojenec je lahko še nadalje zaposlen in redno plačuje svoje pokojninske deleže ter uživa pokojnino s 25 odst. odbitkom. Ko stopi v popolni pokoj, bo pa užival 20 odst. višjo pokojnino, kot če bi ta čas nič ne delal.

Za vsakega pod 18 let starega otroka bo pokojnina zvišana za 10 odstotkov.

Zena upokojenca bo po njegovi smrti prejela 50 odst. pokojnine, druga polovica je pa razdeljena med otroke, če jih je več kot dva, drugače prejema vsak 20 odstot.

Ce pa zapusti upokojenec samo otroke, se vsa pokojnina razdeli med dnje, če jih je več kot tri, drugače dobi pa vsak 30 odstotkov.

Za božične praznike bo prejel 13. mesec pokojnine.

Izostanki od dela zaradi bolezní, brezposelnosti, vojaške službe ne znižajo višine pokojnine.

Vsako lahko zahteva na Zavodu za socialno skrbstvo osebno knjižico, v kateri so označeni prispevki, na podlagi katerih bo prejel pokojnino.

Vsakovrstno pohištvo: SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE ITD. - PO NAROCILU IZVRŠI VSAKO DELO. - POROSTVO ZA DOBER NAKUP. - TOVARNISKE CENE. - DELO SOLIDNO. - DOMACA TVRDKA.

Tovarna pohištva
Tel. 32
PRINČIČ
KRMIN
Cormons prov. Gorica

KAKO SKRBI VELIKI STALIN za boljše življenje vsakega človeka?

V zadnji številki kominformističnega tednika v mednarodni slovenščini se je neznani revolucionarni užitkar - lotil zgodovine preteklet svetovne vojne, da bi verjetno s potvorbo opravičil svojo junijsko plačo, ki je postala po zadnjih volilnih porazih v našem mestu tako sumljivo omlajšljiva. Med drugim pravi naš jecljajoči zgodovinarček tudi tole: »Sovjetski narodi so že v prvih dneh nacističnega razbojniškega napada dokazali se nekaj drugega: dokazali so, da se ne borijo samo zase, za svojo domovino, za svojo družino in svojo domaćino, marveč da se borijo za vse človeštvo, za vse zasužnjene narode, za svobodo in boljše življenje vsakega človeka.«

Predvsem bi morali v teh vročih dneh srednješolskih matur spomniti pozabljenega študentka pri Delu, da je Kremelj tik pred izbruhom druge svetovne vojne podpisal s Hitlerjem zavezniško pogodbo in s tem postavil na stran nacizma prav v tistih mesecih, ko so nacistične horde z veliko lahkoto pregazile vse Evropo. Verjetno bi vsega tega zla ne bilo, če bi veliki Stalin ne prodajal svobode evropskih narodov svojemu takratnemu pobratimu Hitlerju. Takrat so bili Stalinu presneto malo mar svobodni, kaj šele zasužnjeni narodi. Mnogo »prvih dni« je preteklo, šepavi zgodovinarček, predno so »sovjetski narodi dokazali se nekaj drugega...«. V teh mnogih dneh so morali sovjetski narodi, po ukazu namena Stalina, pošiljati Hitlerju živila, nafto in druga strateška sredstva, da je hitreje opravil svoje delo v Evropi. Hitler pa je Stalina pretental in po zmagah na zahodu udaril na vzhod. To je storil v trenutku, ko mu je preostal še en sam sovražnik, Velika Britanija, drugi pozabljenček. Hitler je poslal k Churchillu svojega mešetarja kar z letalom, ampak Churchill Hitler ni pretental in na to zgodovinsko hvaležnost je veliki Stalin popolnoma pozabil, kakor so morali na to resnico pozabiti vsi njegovi hlapčki po vsem svetu, vključno tisti, ki sedijo v uradni Delu v Trstu. Svet pa tega ni pozabil, kakor ni pozabil na odkrito podporo komunistov v Franciji, Belgiji in Jugoslaviji ob vdoru Hitlerjevih top na njihova državna ozemlja.

Poglejmo si sedaj, kako se bori veliki Stalin »za svobodo in boljše življenje vsakega človeka«. Ni treba, da se spominimo »borbe Stalina za svobodo in boljše življenje Českoslovaške, Poljske, Madžarske, Bolgarije, Baltičkih držav, Vzhodne Nemčije, Jugoslavije in Albanije«. Poglejmo si to borbo v najnovejši izdaji v Romuniji. O tej borbi namreč L'Unită in Delo trdovratno molčita.

V zadnji številki Demokracije smo nazivali nekaj epizod iz deželne »ljudske demokracije«, ki bo verjetno že v doglednem času postala nova sovjetska gubernija. Ogromne spremembe zadnjih dni nakazujejo namreč tako usodo enega izmed najbogatejših sovjetskih priprežniških priveskov.

Verjetno najneznatnejša teh sprememb je zamenjava ministrskega predsednika Petra Groze z generalnim tajnikom KP Gheorghiu-Dejem. Petru Groza je že nekaj let služil zgolj za izvesek Moskvi tudi v Romuniji uporabljive Ljudske fronte. O Ani Paukerjevi, o sodni finančnega ministra Lucae in Georgescu-ja smo že poročali. Pomembnejše so vsekakor številke, ki jih je v teh dneh objavila »Uradna okrožnica« KP, ki med drugim pravi dobesedno: »192.000 partijcev in pripravnikov smo izločili, ker

so bili samo formalni člani in so se izkazali kot izkoriščevalci in razredni sovražniki, brez moralne vesti in tudi zato, ker so partijske ukaze enostavno prezirali.« Med izobčenci, pravi okrožnica dalje, so mnogi, ki so bili za časa uradovanja sedanjega zunanjega ministra Sovjetske zveze v Bukarešti »srčno povabljeni, da sodelujejo pri obnovi nove Romunije«.

Vzporodno z generalno čistko v partiji so pričeli izgoni iz Bukarešte strogo po vzorcih madžarske prestolnice. Izgone so opravčevali z izgovorom, da so stanovanja potrebna novim delavcem in zaslužnim miličnikom. V resnici pa so se izgoni razširili po vsej Romuniji. Voditelji »komunističnih celic« so prejeli partijski ukaz, po katerem je treba strogo zaupno vse »nezaželene« vpisati v črne liste po naslednjih merilih: 1) družinske članke, ki imajo v svoji sredi obsojenca; 2) vse pripadnike nekdanjega srednjega sloja; 3) vse bivše obsojene, ki so kazni že prestali. Strogo zaupni ukaz je izgon utemeljeval drugače, kakor pa je glasila uradna laž za javnost. Okrožnica pravi med drugim tudi tole: »Nujno je potrebno z vso strogostjo končati z nesigurnostjo v državi, ki vlada že nad eno leto in ki jo povzročajo pasivni odpori in sabotaže majhnih oboroženih band v službi Zahoda. Prav tako pa je nujno potreben čim večji priliv novih delovnih sil v posamezne sektorje romunske petletke, ki je v velikem zastanku.«

Kljub temu, da je klasifikacija in utemeljitev dosegla le maloštevilne partijske oblastnike in je bila »strogo tajna«, je bila romunska javnost o njej kaj hitro obveščena. Iz druge »strogo tajne okrožnice« je razvidno, da se je številnim izgoncem, ki so bili na črni listi, posrečilo izogniti se izgonom. V glavnem so izgnali vse romunske

državljane srbske narodnosti v Dobružo, kjer živijo z ostalimi romunskimi izgnanci pod šotori. Za delo sposobne so odgnali na prisilna dela ob Crnem morju, v nove uranove rudnike v Turnu-Severin in v Galaz. Druge so razmestili pri novih zgradbah za sovjetsko vojsko v Temešvaru, Rezi, Aradu, Craiovi, Konstanci, Suceavi, nadalje pa na letališčih pri Bukarešti, Aradu, Buzeu, Tecuci itd. Mnogi izgnanci čakajo v zbiralnih taboriščih v Pitesti, Caldarussani, Carucalu, Targovistu, Craiovi, Tagusoru in Plataresti. Naftovod, ki je vodil iz Ploestija v Giurgiu, so pred časom demontirali in ga postavili na Prutu, od koder vodi v Odeso. Tudi pri teh delih so zaposleni zgolj kaznjenci, obsojeni na prisilno delo.

Moldavija je tako rekoč že prešla v popolno upravo Sovjetske

zveze. Tu so Sovjeti postavili v Jasnyu polkovnika Belevova za javnost nekega sovjetskega konzula, ki pa dejansko vlada kot guverner Moldavije. Pod prevezo decentralizacije predstavljajo sedaj Sovjeti vse važnejše romunske industrije v Moldavijo. Tako je ta obmejna pokrajina že prešla hladno sovjetsko aneksijo. Tej deželi bodo v prihodnje sledile ostale.

Seveda so te vesti, ki so deloma posnete po romunskem komunističnem tisku (Scantea), deloma pa pričevanja številnih romunskih ubežnikov v Turčijo in Jugoslavijo, za modrijačke in zgodovinarje pri Delu zgolj ameriške laži. In vendar odpirajo te »laži« številnim zapeljancem po vsem zahodnem svetu oči. Ze sam zastoj pri diktatorskih zmagah je za nasilniške režime in njihove služabnike poraz, pravi poraz pa je dvojni poraz. Zadnje volitve v Trstu in dogodki v Franciji zgornjo pričajo, da morajo tudi komunistična nasilja po poti ostalih diktatur v zgodovini — v propast. To predvsem zato, ker so skrbi velikega Stalina za boljše življenje vsakega človeka — navadno sleparstvo.

Tone Mihelič razstavlja v Gorici

V prostorih Pšosvetne zveze, v ulici Ascoli št. 1, razstavlja štiri-deset del slikar Tone Mihelič, umetniški sodelavec Demokracije.

Ob priliki poldrugega meseca bivanja v Gorici ga je zaneslo v briške hribe, kjer je mogel izliti vse čar svojih barv v pomladnih moti-vih naših Brd.

V vseh Miheličevih preteklih delih ne pride svežost in kristalizirana barv do tolikega prelita harmonoske ubranih tonov kot v sliki Soča in v motivih iz Steverjana. V slikah Cvetoča jablana in Cvetoči kostanji je še čutil študij impresionizma.

Dolgoletni študij v Italiji ni mogel zatrepi v Miheliču njegovega osebnega temperamenta in svojih težej v upodabljanju.

Mihelič razstavlja veliko figurat-

no kompozicijo Plodovitost. Glavna teža sloni na osebi zrele ženske z otrokom v naročju; ob straneh zaključuje sliko moški s košaro sadja in dvema dečkoma. Skupina je postavljena v ozračje tople južne pokrajine. Na tej sliki je opaziti študij širokih barvnih ploskev in poenostavitve risbe. Bolj dramatičen in razgiban se izkaže Mihelič v sliki Kristus na križu. Svetla zelena svetloba daje Kristusu močno trpeč, obenem pa dostojanstven izraz. Temina neba z bliski in zatemnelim soncem samo poudarja veliko tragiko. V kompoziciji Begunci daje slikar izraza glavni ženski skupini, ki se močno odraža v luči požara na vasi.

Med drugimi deli razstavlja Mihelič pet portretov, od katerih sta najlepša Benečanka in Silkarica. Po študiju barv in zasnovi risbe je zelo zanimiva Morska fantazija. Od pokrajini izstopajo nekateri toskanski motivi. Topla južnaška pokrajina ob napolitanski obali učinkuje s svojo ekzotičnostjo. Vredno je tudi omeniti dobro prestudirane rimske motive in jutranje prizore z beneške lagune.

Tonetu Miheliču čestitamo k lepemu uspehu med Goričani!

Akademija naših srednjih šol

Akademijo, ki so jo nam priredile naše srednje in strokovne šole in v Trstu, ne more kritično oko v našem tržaškem hudournem dogajanju prezreti. Dvorana Avditorija se je dva dni napolnila najboljega, kar premore tržaško slovenstvo. Mladina iskrenih, v čiste ideale zaverovanih oči; roditelji, ki so prihitali, da vidijo svoje otroke na javnem nastopu; vzgojitelji, da preučijo uspehe svojega trdega, težkega dela.

Ce pomislimo, da živimo v sredozemskem pristaniškem mestu, kjer so žal za mnoge, skoro za vse naše okolje edino odločilne »močne koristi, bomo še laže blagovratno našo mladino, ki je poleg »oli« zahtevnega šolskega dela našla lju-

bezni in časa dovolj, da se pripravijo na celovečerno akademijo. In ta akademija ni bila samo izraz teče ali onega pevskega, deklamatorskega in plesnega znanja, pač pa en sam klic, eno samo pristno srčno občutenje koprnjenje po lepši, idealnejši bodočnosti.

Ze družabni okvir naše srednješolske in strokovne akademije je kazal na visokokvalitetno prireditelje. Sodimo, da je moralo navdajati voditelje slovenskega šolstva čustvo posebnega zadoščenja, ko so sprejemali šefa tržaškega šolstva, prof. Rubinja, in mu nudili priliko, da si na lastne oči ustvari sliko resnega šolskega in kulturnega prizadevanja i slovenskega učnega osebja i naše tržaške mladine. Na kulturni poljani se srečujejo narodi, in ustvarjanju večnostnih vrednot človeške kulture pa so si narodi bratje!

In prav ta večer je mogel šefu tržaškega šolstva ponazoriti, da slovensko šolstvo ne ustvarja kruhoborcev, in samo teh, marveč mnogo več. Da iz slovenskih učilnic izhajajo otroci, mladina, ki se ne vdnja dnevnim geslom, ki jih sploh ne pozna, ker se je zagledala v višje kulturne ideale splošnočloveške ustvarjalne sožitnosti. Ob laki mladini, in zdelo se mi je, kakor da iznad odra Avditorija z zanimanjem motri nastop slovenske mladine plemeniti duh Mazzinijev, ki se je bil pred desetimi desetletji povzpelo do nenadkriljivo vzvišene misli, ko je zapisal, »da ljubi lastno domovino, ker ljubi vse domovine, je najbrž vse Avditorij ponavljal isto misel, misel, ki je vsekakor nebotično lepša kakor sovražstvo, ki ga nemirnemu ljudstvu na našem ozemlju pridigujejo krivi preroki od vseh strani...«

Cankarjev tekst »Močan si narode nas je kar dvignil. Brezhibna deklamacija, besede so odmevale v dušah kakor težki, usodni akordi, srca so zaverovano ostrmel, malo-dušje, ta naš prvi smrtni greh, je splahnelo, dvorana je zahtela po tolikšnem zapostavljanju in neupoštevanju v zgoči plamen: bodočnost nam je vedra, je blizu kakor zarja odrešilnega dne. Da, Cankar, ti si naš edinstveni učenik!

Rajanje po slovenskih narodnih motivih nas je povedlo na idilične šole so se pogubile v nežnost naše je ritmične poezije. V teh dekletih je drhtela mladost, ki se predaje rajanju, kakor so se nekoč v dav-

ni preteklosti okrog drskih svetišč zbirale mladenke in v pesmi žitnih polj, tajinstvenih jas in pojočih gozdov čutila in poustvarjale božanstveni dih vsemogočne prirode.

Dijakom Nižje industrijske strokovne šole ne bi bil prisodil, da zmorejo (v tako kratkem času) »oli občutiljivo zbornu pesem, kakor je Domovina, domovina...« Zlasti če še upoštevamo za spoznanje našemu času nekoliko krhko vsebino.

Dijakinje Nižje trgovske strokovne šole so se spravile ob Grudnovi pesmi na simboliki Ob Adriji. Pesniku bi se bilo orosilo oko, da je mogel prisostvovati upodobitvi pesmi v tolikšni baletni posrečenosti! Občinstvo je ganjeno obudilo spomin na svojega nesrečnega pesnika, mlade plesalke pa nagradilo z burnim ploskanjem.

Podobno tematiko je oživela skupinska deklamacija Od morja smo doma, le da je ribiška skupina ne-koliko s svojo monotonostjo motila, a odtehtali so ritmični gibi dijakov Trgovske akademije.

Pevski nastop Nižje srednje šole je občinstvo zadovoljil s svojo neposredno, fantovsko vihravostjo, dočim je zbor Učiteljskega pokazal resno prizadevanje globlje umetniške interpretacije, čeprav se nedognane. Oba pa sta kot srednješolska pevška zborna na zavidni višini in bosta čez nekaj let prigradnega petja dosegla resnično umetniško plat.

Poslednji šolski izlet maturantov so dijaki Višje klasične realne gimnazije kaj živo predvajali. Le da besedilo ni bilo na višku. Domiselna slika bi bila lahko dosegla ob tolikšnem igralskem talentu sodelujočih mnogo večje odobravanje ter zaključila našo akademijo s tako popolnim trozvokom, kakor ga je zaslužila.

So prireditelje, ki so namenjene dnevu. Akademija slovenskih srednjih in strokovnih šol našega mesta ni bila takšna. Je ne bomo »aj« ko zlahka pozabili! Spomnil sem se na pustih, močnih tržaških ulicah Zupančičeve Pesmi mladine. Ta akademija je bila pesem tržaške mladine. Hvala tebi, ki si me ta večer tako dvignila iz brezdanjega malodušja, hvala slovenski šoli, hvala vam vsem idealistom, ki v toli težkih razmerah ohranjate v sebi nebotični idealizem našega narodnostnega in vzgojnokulturnega prizadevanja in ga predajate iz roda v rod... K.

Tone Mihelič: MATERINSTVO

S POTOVANJA PO SOVJETSKI ZVEZI

Ce bi Sovjetsko zvezo popolnoma osamili od ostalega sveta, bi polagoma kljub temu, da mora njeno prebivalstvo trdo garati, tako zaostala, da bi postala vojna zanj. Če bi se morla v času ene generacije nemogoča. Prenehala naj bi vsa trgovina med Vzhodom in Zahodom. Ce bi ne bilo v sovjetsko korist, bi je Sovjeti sploh ne dovoljevali.

V najboljšem primeru sprostimo s svojim trgovanjem s Sovjetsko zvezo del njenega gospodarstva za vojne namene, še huje pa je, da jo prodajamo naše ideje. Cena, ki jo plačamo za vsak tovar žita ali lesa iz Sovjetske zveze, podaljša čas, v katerem bomo morali nositi breme oboroževanja.

Vse naše sedanje politične stike s Sovjetsko zvezo bi bilo treba postopno poenostaviti in izoblikovati v posamične varantje.

To v tem trenutku ni nikjer tako važno kakor v Nemčiji. Krik po združenju Nemčiji, ki ima tak vpliv na Nemce, lahko privede do vse-nemške vlade, v kateri bodo tudi komunistični ministri. Od tega pa je le kratek, a dobro znan korak do komunistične vlade. Komunistična Nemčija pa bi nudila Sovjet-

ski zvezji vse, kar ta potrebuje, da se polasti sveta.

Istočasno bi morali začeti z diplomatsko politiko »zob za zoba«. Vše tiste žaljive omejitve, ki so jih naložili zahodnim diplomatom v Moskvi, bi bilo treba naložiti tudi sovjetskim diplomatom na Zahodu. Pokazalo se je že, da je taka politika uspešna.

Ko sem prvič zaprosil za sovjetski vizum — 16 mesecev prej, predno so mi ga dali — so mi dali 5 vprašalnih pol s samo ruskimi vprašanji in mi dejali, da jih moram izpolniti v ruščini — seveda z ruskimi črkami — in sicer na stroju (!) ter priložiti pet izvodov svojega življenjepisa, prav tako natipkanega v ruščini. O tem sem pisal našemu veleposlanstvu v Moskvo, ki je uvedlo enake težave za sovjetske obiskovalce, ki so hoteli potovati v Veliko Britanijo, in posledica je bila ta, da je zdaj mogoče zahodnim diplomatom, da so dobili sovjetske šoferske izkaznice.

Isto politiko bi bilo treba uporabiti, da bi popravili sedanjo ne-

smiselno zamenjavo rublja za druge valute. Protivrednosti tujih valut določajo Sovjeti sami in to jim donaja mnogo dobička — precej milijonov — medtem ko bi lahko Zahod čisto lahko izkoristil njihovo potrebo po odkupovanju tujih idej, da bi položaj preobrnil v svojo korist.

Sovjeti nas zaradi tega ne bi slabše sodili in tudi vojna bi verjetno ne bila nič bolj blizu, kajti bolj kot sedaj nas sploh ne morejo sovražiti. Z ničemer — razen z napadom — ne bomo pospešili vojne s Sovjetsko zvezo. Politika popuščanja pa je zelo nevarna, ker dajemo s tem Sovjetom, kakor smo dali nacistom, še večji občutek lastne nemoči. Kako politično požajanje ali občevanje med Vzhodom in Zahodom je nujno v korist Sovjetov, pa naj se nam zdi še tako pametno, kajti če bi ne bilo v njihovo korist, bi ga sploh ne dopustili. Njim gre samo za to, da izkoristijo vsako stvar v propagandne namene, in ker smo mi v tem oziru drugačni, je nujno, da smo ved-

no mi na slabšem. Ker nam ni mogoče, da bi postali taki, kakor so Sovjeti, ali da bi izpremenili sovjetsko miselnost, vsako občevanje med Vzhodom in Zahodom samo pomaga Sovjetom, da laže dokazujejo svojim pristajšem doma pravilnost svoje propagande in da si pridobivajo novih v tujini.

Zanemarjati ne smemo tudi njihovih sopotnikov v tujini, če hočemo, da bi bila taka politika sovjetskega osamljevanja uspešna. Treba je dokazati komunistom na Zahodu, kako različen je stalinizem od komunizma. Razen nauka, da se je treba s silo polastiti oblasti in jo ohraniti, nimata ti dve ideologiji prav ničesar skupnega. Morali bi jim dokazati, da je stalinizem samo ruska nacionalistična oblika fašizma in da zelo dvomljivih gospodarskih prednosti komunizma ni mogoče doseči brez metod policijske države. Toda to še ni dovolj. Medtem ko bi z osamlitvijo Sovjetske zveze pomagali sovjetski državi vodirati, kakor celo pravover-

na komunistična doktrina uč, da mora odpreti, bi morali odkriti močno prepričanje tudi za Zahod. V današnjem svetu imajo Sovjeti preprosto in aktivno vero. Imajo nekaj, kar lahko nudijo, mi pa tega nimamo. V takih razmerah je nujno, da se komunistem širi. Dokler oni lahko preobračajo ljudi, mi pa ne, je jasno, da bomo mi izgubljali. Za sedaj sta edini prepričanja, ki sta sposobni tekmovali s komunizmom, katolicizem in fašizem, kar pojasnjuje posebno silovitost sovjetskega nastopa proti njima. Toda niti prvo niti drugo teh prepričanj ni sposobno zediniti Zahoda. Priji mora do resnične protireformacije Zahoda.

Toda protireformacij ni mogoče izvesti s časopisnimi članki. Dejansko bi rajši poročal o tem, kakšna je Sovjetska zveza in kako mi je tri dni sledila za petami sovjetska policijska agentka — nikoli nisem mogel izvedeti, če službeno ali neslužbeno — in razne druge take žalostne stvari.

Toda takih zgodb so zahodni bralci že preneseni. Bolj važno je, da jim povemo, da se je Sovjetski zvezi možno upirati, če se bomo oborožili, vendar pa bo vedno motila mir, dokler bo trajal sedanji sovjetski režim. Razkrivati bi jim morali, da sedanjega sovjetskega režima ni mogoče spremeniti s prepričevanjem, ali z notranjim uporom, ampak da je to odvisno od Zahoda, in če hočemo napraviti sovjetski režim neškodljiv, moramo čimbolj okrepiti mrzlo vojno ter prekiniti vse zveze med Sovjetsko zvezo in Zahodom.

Pri tem pa bi morali najprej poenostaviti naše odnose z Vzhodom, namreč tako, da bi se odločili za prodanje »milo za drago« in za trlo barantanje za vsako stvar.

Taka politika nikakor ne more škoditi miru, kajti Sovjeti so nam že itak sovražni, kolikor le morejo biti, ne da bi morali biti zaradi tega nujno odločeni za vojno.

Morali bi se pripraviti na leta čakanja, med katerimi bi morali sicer oboroženi, toda neaktivni čakati in gledati, kako nas sovražnik slabi, da bi izvedli tako protireformacijo Zahoda. (Konec)

VESTI s TRŽAŠKEGA

Kaj delajo na anagrafu?

Ne bomo ponovili psovjanja in zločinov besedi, ki jih je sicer uglašena gospa izrekla na naslov anagrafskega urada. Če bi ta urad ožigosali z najostrejšimi izrazi, bi to bilo malo v primeri z onim, kar je izustila ta gospa v svoji strastnosti. Ali bila je Italijanka, ki je dopotovala v Trst, da bi glasovala za italijanske nacionaliste (ne za misinove) in zdela se ji je povsem naravno, da ji anagrafski urad gre v vsakem pogledu na roko. Toda tam so se izgovarjali najprej, da ne vedo zanjo, kasneje pa, da je nekdo sicer pripadala tržaškemu prebivalstvu, da pa je bila medtem izbrisana. Kasneje se je ugotovilo, da ta italijanska gospa ni smela biti črtana iz seznama, in da ji, čeprav živi v Benetkah, pritiče tržaška osebna izkaznica. Vendar pa je gospe medtem že zmanjkalo potrpljenja in je v zadnjem trenutku, ko je že prejela izkaznico in volilni poziv, odločila, da ne pojde volit.

Ta primer pa seveda ni bil edini, pravi ona, ampak jih je bilo na stotine in na tisoče. In vso krivdo je zvrzala na anagrafski urad.

Poslušali smo jo in ji nismo ničesar rekli. In kaj naj bi ji tudi rekli? Dati ji prav, bi zvenelo kot roganje; ne dati ji prav, zopet nismo mogli. In res, sodeč po uradnih objavah, kakšnih 7000 »naknadnih« volivcev ni prišlo na volitve.

Iz drugega vira smo spet izvedeli, da je prišlo med osebjem anagrafskega urada zaradi takih primerov do preprirov in ostrih razprav ter tri dni pred volitvami, v četrtek 22. maja, je prišlo do sindikalnega sestanka in do proglasitve stavke. Končno so se duhovni, menda zaradi povišanja doplačil, pomirili in volitve so potekle, kakor so pač potekle.

Resnica, ki iz vsega tega izhaja, je pa dokaj jasna. »Naknadne« volivce so jemali iz Italije, toda samo tiste, za katere so zanesljivo vedeli, da bodo glasovali za italijanske nacionalne kandidate. Čim bi se pa tozadevno pojavil dvom, so pa postala oblastva oprezna in začelo se je razpravljanje o začasnem in trajnem bivanju, o rezidenčni in domicilni ter se je zadeva reševala v prilog ali na škodo prizadete osebe, v kolikor je ona dala ali ni dala moralnega jamstva za svojo politično neoporečnost.

Ali ni tak način podeljevanja volilne pravice političnim somišljenikom in odrekanje te pravice političnim nasprotnikom, najhujša kršitev osnovnih demokratičnih načel?

Zakaj se je svet boril za človeške pravice? Zakaj so se proglašala načela samoodločbe narodov, če sme neka nacionalno zagrizena

III. javni nastop gojencev in orkestra Glasbene šole SPM

V nedeljo, dne 22. t. m. so nastopili gojenci naše Glasbene šole na Radiu Trst II. s priznanja vrednim uspehom.

Odlikovali so se posamezni gojenci iz klavirske in violinske šole. Šolski orkester pa je izvajal skladbe Dancle, Mozarta - Sancina ter originalno in ljubko Haydnovo Otroško simfonijo, s katero je orkester žel velik uspeh tudi na II. javnem nastopu v Avditoriju, dne 6. t. m.

IV. nastop Glasbene šole SPM

bo v sredo, dne 2. julija ob 20. uri v dvorani SPM v ulici Machiavelli 22-II.

Ob tej priliki bo razdelitev letnih izkazov in dejanski zaključek šolskega leta.

MINIATURNI TEATER

„MODRA PTICA“

prevodi

POD POKROVITELJSTVOM SLOVENSKE PROSVETNE MATICE

V SOBOTO 5. JULIJA ob 20.30

V AVDITORIJU ZAVEZNIŠKE VOJASKE UPRAVE

Glasbeni in baletni večer

Režiser: A. OSTROVSKI Upravitelj: A. CEHOV
Koreograf: T. AKINFJEVA Scenograf: N. RAZDOROVA
Glasbena spremljava: V. VISOCKAJA

VABILA dobite na sedežu SPM v ulici Machiavelli 22-II. In v tiskarni Adria v ulici S. Anastasio 1-c. - VSTOPNINA 200 lir.

kljka sebi prisvajati pravico, da samoodločbo ljudstva spremeni po volji neke samovoljne manjšine?

Ali se mar more dopustiti, ali morejo to dopustiti zahodni zavezniki, da vežejo Italijani svoj prispevek na atlantski pakt na tako izsiljevanje, da zahtevajo kot protusluglo izročitev jadranskih Slovanov, katerim hočejo celo preprečiti izvajanje njihovih političnih volilnih pravic, češ da so samo Italijani tisti, ki so po mednarodno priznanih pravilih o ljudskem glasovanju poklicani, spregovoriti v imenu Trsta in odločiti o njegovi bodočnosti?

Zahodne sile se bore za demo-

kracijo. Italijanski vlastodržci se smatrajo za zaščitnike krščanske morale. Prav dobro! Toda zakaj se potem na mednarodnih sestankih na široko odpirajo vrata kršitvi in gaženju načel samoodločbe? Zakaj potem sami demokristjani s svojimi nepoštenimi manipulacijami onemogućajo osnovna načela krščanske morale?

»Justitia regnum fundamentum« je rekel sv. Avgustin. De Gasperi pa pravi, da mora jačati italijanstvo Trsta... Sodeč po teh in takih demokristjanskih postopkih ti dozdevni Avgustinovi somišljeniki sploh ne verujejo v osnovno vrednost pravice!

Občni zbor SDZ za STO

Občni zbor SDZ za STO bo 6. julija t. l. ob 9. uri v društvenih prostorih v Trstu, ulica Machiavelli 22-II.

Dnevni red:

1. Overovljenje mandatov delegatov in izvolitev zapisničarja;
2. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika;
3. Razprava o poročilih in razrešnica odboru po nadzornem odboru;
4. Predlogi;
5. Volitve predsednika in odbora; nadzornega odbora in članov razsodišča;
6. Slučajnosti.

Po členu 11. pravil SDZ imajo dostop na občni zbor delegati SDZ z vabilom.

Tajništvo

Zmešnjava v naši Cerkvi

Vsaka škofija je Cerkev v malem. Škof je po katoliški tradiciji in po cerkvenem zakoniku zelo samostojen v vodstvu in upravljanju škofije. Praktično je škofova avtonomija še večja, če je škofija daleč od Rima. To je mnogokrat škofiji v korist, lahko pa tudi v škodo. Naši bralci naj sami presodijo, če ima naša škofija pod pastoralom škofa Santina korist ali škodo.

V naslednjem mislimo samo registrirati veliko zmešnjavo in odprto borbo, ki iz dneva v dan raste proti sedanjemu tržaškemu škofu. Casopisi Vita Nuova, Primorski dnevnik, Trieste-Sera in Corriere di Trieste so poleg izrazito komunističnih in neprestani polemiki zaradi tržaškega škofa, Katoliške akcije in tržaške škofijske kurije.

Ta napetost se je začela pred tremi meseci, ko je tržaški škof malo pred neredi 20. marca poslal protestni telegram zaradi preganjanja vere v oči B ameriškega kardinala Spellmanu. To škofovo dejanje je sprožilo plaz zelo ostre polemike, ki ji ne vidimo konca. Škof je zaostрил vso zadevo zlasti s tem, ker je klical na odgovor duhovnike iz cone B in, kot pravijo prizadeti, z njimi postopal kakor v času fašizma. Jugoslovanska oblast v oči B je zato izdala protukrepe in kratko in malo prepovedala duhovnikom cone B imeti stike s tržaškim škofom. Temu aktu sledi zopet škofova izjava, ki že ni več tako bojevitna, kakor smo od tega škofa vajeni. Nekaterih točk kurija sploh ne omenja, kar pomeni, da jih tiho priznava.

V časopisni polemiki pa smo predzadnje sobotno zopet brali najresnejši dokument teh let, dokument, ki ima iz dneva v dan večja veljavo, čeprav je star že sedem let! Slovenski duhovniki pod vodstvom monsignora dr. Ukmarja jasno razlagajo škofu ves polom, v katerega drvi škofija zaradi nepravilnega škofovega zadržanja. Kako je ta dokument prišel v javnost, nas ne zanima, poudarjamo le, da

so naši duhovniki že pred sedmimi leti položaj prav presojali. K vsemu temu se je škofov list Vita Nuova sedaj še strahovito zapletel z listom neodvisnih Trieste-Sera in, kakor vidimo po predzadnji številki, se bo položaj v tržaški škofiji kmalu še bolj zaostрил.

To je le obris velikih težav, v katerih smo se znašli vsi tržaški katoličani skupno z našimi duhovniki, ki nismo in nečemo biti italijanski demokristjani.

Za časa fašizma je veljalo na Tržaškem pravilo: Kdor ni fašist, ni Italijan! Sedaj pa velja: kdor ni demokristjan, ni katoličan! Tako misli Vita Nuova, tako misli tržaška zgrešena krščanska demokracija, tako mislijo dobro znani neodvisniki v občini Dolina in tako praktično misli in po tem načelu vso škofijo vodi sedanji tržaški škof.

Poleg vseh strahotnih nesmislov je največji pač oni prvi pred tremi meseci, ko se je naš škof pritožil na ameriškega kardinala! Le čemu? Ali za tržaškega škofa ni več Rim prva in zadnja instanca? V navadnem civilnem življenju bi se tako dejanje obsodilo kot nepravilno in za pristojno oblast žaljivo. Ameriški kardinal v New Yorku je imenitna cerkvena osebnost, toda pri vodstvu Cerkve ima prav toliko besede kakor vsak drugi kardinal in škof izven rimske kurije. Iz tega telega se je nato začela vsa ta zmešnjava brez konca. O našem škofu je namreč znano, da mora imeti vedno prav in vedno v še tako jasni stvari zadnje besede! Nasprotniki mislijo prav tako, oziroma so v veliki meri na boljšem in tako bomo še čakali, preden preneha ta spopad, ki po našem mnenju prinaša le škodo katoličanom na Tržaškem.

Pri vsem se nam zdi čudno le eno: čemu o vsem tem Katoliški glas ne erhne niti besedice? Ali je izgubil vso svojo odločno besedo, ker ga je tržaški škof prijel zaradi neodvisnikov v Dolini in zaradi Liste slovenske skupnosti? Ali je res, da je dobil celo posebnega cerkvenega cenzorja? Vse to smo izvedeli iz inozemskih časopisov in ne na tržaških ulicah. Ker vemo, da je ta list pod cerkveno oblastjo goriškega nadškofa, se pač čudimo, kako more tržaški škof vplivati na goriško jurisdikcijo! Pričakovali bi prav nasprotno in tako mora prejeti slej priti: goriška nadškofija naj se začne bolj zanimati za nemogoče cerkveno-politične razmere na Tržaškem!

Oskrunjena procesija

V nedeljo 15. junija je bila na Opčinah običajna procesija. Pobožnost je motil najprej policist na motorju, ki je bil na čelu kolesarske dirke, potem pa dirkači sami. In kar dvakrat: na Proseški in na Saleški cesti.

Brezbriznost policije je razburila ljudstvo, ki je vseprek kričalo na javne reditelje, da so morali duhovniki ustaviti svete obrede.

Vsi, brez razlike narodnosti, vere in mišljenja, so obsojali ogorčeni nesramnost policije same, posebno pa njeno vodstvo. Vodstvo policije je bilo pravočasno obveščeno o procesiji. Zakaj niso poskrbeli za red in zaprli ceste? Pri avtomobilskih dirkah je bilo vse v redu, pri procesiji pa ne, kako to? Kako to, da ni bilo pri procesiji nobenega policijskega poveljnika, ki naj bi pazil na red in preprečil tako zmedo?

Pri procesiji so bili otroci otroškega vrta; a ne bi se lahko zgodila nesreča med njimi?

Vsi obojamo tako nesramno početje policijskega vodstva.

Zakaj je bilo izdano dovoljenje za avtomobilsko dirko prav za isto uro in za isto pot kot za procesijo? A bodo v bodoče morali duhovniki skrbeti tudi za to, na kar bi morala paziti policija?

Nekaj takega se je pripetilo na Opčinah že pred leti! Zato upravljeno zahtevajo Openci zadoščenje za omenjeni vraga obžalovanja vredni dogodek.

V Dolini so spet začeli!

Dolinski kominformisti, ki uživajo celo naklonjenost nekaterih iredentističnih cerkvenih krogov, češ da so za italijanske katoličane in demokristiane manj nevarni od zavodnih Slovencev (o tem bo treba še posebej spregovoriti!), rovarijo naprej.

Saj je to za vse razumljivo, kajti edincle v tem najdejo med svojimi zagrizenimi pristaši opravičilo za svoje — slovenskim narodnim koristim na Bregu — škodljivo delovanje.

Dne 18. junija je bila prva seja novoizvoljenega občinskega sveta v Dolini. Odbor za overovljenje mandatov pa je že skuhal svojo prvo lopovščino. Ni priznal mandata nosilca Liste slovenske skupnosti, dr. Friderika Adamiča, češ da je v občini nepoznan. To pa zato, ker ni ime njegovega očeta v uradnih spisih pravilno zabeleženo, in ker ni novi občinski svetnik pravočasno podal dokaza pismenosti.

Sklep odbora za overovljenje mandatov je spisan v nerazumljivi slovensčini in se glasi:

»Na podlagi seznama prebivalcev se ugotovi, da med stalnimi prebivalci tukajšnje občine ni nobene osebe, ki bi odgovarjala podatkom izvoljenega kandidata in se mora lista smatrati, ker je popolnoma nepoznana, neeksistenčna do nasprotnega dokaza. Predlagamo, da se izjavi neizvoljenost Adamič Friderika sina Friderika, ker 1) nima predpisane volilne pravice (člen XIV, 1. odst. ukaza ZVU št. 51); 2) ker ni mogoče ugotoviti obstoja drugih vzrokov, ki bi določali njegovo neizvoljenost in nezdružljivost vsled tega, da se ne more ugotoviti eksistenca omenjenega kandidata in v popolni podrejenosti že navedenega, in, v slučaju, da se naknadno ugotovijo njegove eksistenca in predpisani pogoji; 3) zaradi zanemarjanja neodložilnega roka po 2. odst. člena XIV. omenjenega ukaza 51 o podanem dokazu pismenosti.«

Zakaj ni občinski tajnik odnosno dolinski župan že pred volitvami odklonil osebne listine dr. Adamiča zaradi nepravilne navedbe očetovega imena?

Zakaj so se občinska oblastva dovoljila s sporočilom dr. Adamiča, da naj služi v dokaz njegove pismenosti predložena doktorska diploma?

Gre za očiten poskus kominform-

mističnih oblastnikov, da se iznebijo osebe, ki bi mogla s svojo odločnostjo in sposobnostjo prekrizati marsikateri komunistični račun, ki ne bi bil v skladu s splošnimi koristmi Brežanov.

Za županov predlog je glasovalo 13, proti pa 7 odbornikov; to pomeni, da so celo 3 kominformistični svetniki glasovali proti izključitvi dr. Adamiča iz novega občinskega sveta, ker so v tem videli navadno »lumparjoo«.

Zadnja beseda pa še ni izrečena, gospod Lovriha!

Odgovorni urednik: dr. Janko Jež
Tiska:
tiskarna »Adria«, d. d. v Trstu

SAMOSTOJNO URADNIKO
PERFEKTNO SRBOHRVASKEGA IN ITALIJANSKEGA JEZIKA IN STROJEPISJA ISCEMO ZA MILAN (MILANO).
NASTOP 5. 1. SEPTEMBROM.
Ponudbe poslati upravi listu pod značko »Samostojna«.

LOKAL V SKORKLJI, bivše trgovine jestvin, z dvema prostoroma oddam v najem. Ponudbe na upravo lista pod značko »Najem«.

Dr. N. GIGLIA

Zobozdravnik - kirurg
Proteze in zdravljenje z najmodernejšimi sistemi.
Sprejema od 15. do 20. ure
Ulica Torre bianca 43-II
(Vogal ulica Carducci)

Letne obleke od
9.800 lir dalje
Popelne obleke iz čistega mako od
12.500 lir dalje
Hlače letne od
2.900 lir dalje
Hlače gabardine letne od **4.500 lir dalje**
MAGAZZINI DEL CORSO
TRST, Korzo I
Galerija Protti

Mizarji
kmetovalci
podjetniki
Deske smrekove, macesnove in trdih lesov, trame in parkete nudi najugodnejše

CALEA
TEL. 90441 TRST
Viale Sannino, 24

Lea Marija Seljak in Peter Urbanc

se poročita dne 19. julija 1952 v cerkvi Mount Carmel v Torontu, Kanada. Iskreno čestitam.

SLOVENSKA OSNOVNA SOLA V ROJANU

PRIREDI

v soboto 28. t. m. ob 20.30 zaključno šolsko prireditev. Na sporedu je igra »Kresni večer« v priredbi M. Globočnika.

Skupina solastništev DODA

Gruppo condominio DODA

ULICA SEISMITT DODA (Ponziana)

GRADBE STANOVANJ Z 2-3-4-5 PROSTORI S CENTRALNO KURJAVO, KOPALNICO IN DVIGALOM. ALDISIJEV NACRT - ODPLACILA NA OBROKE - KRASEN RAZGLED NA MORJE. — IZROČITEV 30. DECEMBRA 1952 —

Predbeležbe pri

Soc. IMMOBILIARE LOMBARDO VENETO
TRST - Ulica Torrebianca 28 - Telefon 31-940

ZA BIRMO Zapestne ure najboljših znamk, zlate verižice in druge zlate predmete dobite po najnižjih cenah pri **Urarna-zlatarna ex Nordio, ul. Roma 19**

Etažna stanovanja

(CONDOMINIO) 3 do 4 SOBE,

kopalnica, dvigalo in druge pritlikline se bodo gradila v ul. R. Sanzio (plačilne olajšave ALDISIO)

Informacije pri admin. MICHELUZZI, UL. ROSSETTI 59. Tel. 93050 od 17. do 18. ure.

Za izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob nenadni bridki izgubi našega edinega

NINA FLAJBANA

se zahvalujemo vsem, ki so kakor koli počastili njegov spomin. Posebno zahvalo izrekamo družini Jančar.

V Trstu dne 20. junija 1952.

Zalujoči starši